

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 98/2020-53

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, Podjavorinskej 7, Bratislava, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom č. k. 4 Pn 178/19/6613-4 z 9. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Východiskové skutkové okolnosti

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. septembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom (ďalej len „okresná prokuratúra“) uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje tiež zrušiť napadnuté uznesenie a priznať náhradu trov konania.
2. Sťažovateľ podal 11. júna 2019 trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu. Uznesením z 31. júla 2019 bola predmetná vec podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnutá pre absenciu dôvodu na začatie trestného stíhania alebo postupu podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.
3. Proti uvedenému uzneseniu bola podľa poučenia prípustná sťažnosť podľa Trestného poriadku, ktorá sa podáva do 3 pracovných dní od oznámenia uznesenia. Uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 14. augusta 2019.
4. Sťažovateľ využil svoje právo sťažovať sa podľa Trestného poriadku. Sťažnosť podal na poštovú prepravu ako doporučenú zásielku 19. augusta 2019 (pondelok) na pošte v mieste svojho bydliska. Podľa výpisu z elektronického systému Slovenskej pošty (www.posta.sk, Sledovanie zásielok) bola

zásielka podaná na pošte [REDAKOVANÉ] 19. augusta 2019 o 14.14 h, v preprave (vypravená) rovnakého dňa o 14.45 h, uložená na pošte Žiar nad Hronom 1 21. augusta 2019 o 7.02 h a vydaná adresátovi na rovnakej pošte v rovnaký deň o 10.44 h.

5. Napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bola sťažnosť sťažovateľa podaná podľa Trestného poriadku zamietnutá pre oneskorenosť. Okresná prokuratúra dôvodila, že sťažovateľ prevzal prvostupňové uznesenie podľa pripojenej doručenký 14. augusta 2019. Podľa tvrdenia prokuratúry sťažovateľ podal sťažnosť prostredníctvom pošty 20. augusta 2019. V napadnutom uznesení sa ďalej konštatuje, že sťažnosť bola podaná na príslušnom orgáne oprávnenou osobou, ale nebola podaná v zákonnej lehote, keď táto sťažovateľovi márne uplynula 19. augusta 2019.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že sa prokuratúra vecne nezaoberala jeho sťažnosťou, označila ju ako oneskorene podanú, napriek tomu, že bola sťažnosť zjavne podaná včas. Zdôrazňuje, že podanie opravného prostriedku na poštu 19. augusta 2019 nie je otázkou (právneho či iného) názoru, ale ide o fakt, ktorý sa buď stal, alebo nestal. Tvrdí, že pokiaľ prokuratúra interpretuje fakt podania sťažnosti na poštovú prepravu 19. augusta 2019 v napadnutom uznesení tak, že dňom podania bol 20. august 2019, potom tento fakt je v rozpore s objektívnou realitou a napadnuté uznesenie je arbitrárne a ústavne neudržateľne.

7. Sťažovateľ zdôrazňuje, že pokiaľ otázka vecného prejednanja opravného prostriedku spočíva jedine v posúdení dňa jeho podania na poštovú prepravu, tak štátny orgán túto kľúčovú otázku aspoň minimálne odôvodní tým, na základe akých podkladov dospel k záveru o dni (oneskoreného) podania opravného prostriedku na poštovú prepravu. Prokuratúra mala možnosť v prípade pochybností vyžiadať si potvrdenie z poštového podniku, rovnako tak mala možnosť požiadať o preukázanie včasnosti podania samotného sťažovateľa (vyžiadať kópiu podacieho lístka), prípadne zistiť deň podania opravného prostriedku v elektronickom systéme poštového podniku, ktorý je verejne dostupný na internete. Tým, že prokuratúra tak nepostupovala, svoje závery o dni podania na poštu v napadnutom uznesení ničím nepodložila, došla k arbitrárnym a svojvoľným záverom v rozpore so skutočnosťou, narušujúcim dôveru sťažovateľa v nezávislosť orgánu prokuratúry.

III.

Priebeh konania po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie

8. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre účely realizácie dôslednejšieho prieskumu tvrdených skutočností.

9. Na výzvu ústavného súdu sa podaním č. 4 Pn 178/19/6613-8 doručeným ústavnému súdu 5. mája 2020 vyjadrila k ústavnej sťažnosti okresná prokuratúra. Spochybňujúc prípustnosť ústavnej sťažnosti zdôraznila, že „*aj v období po dni 01.01.2016 bolo vždy možné podnetom napadnúť právoplatné rozhodnutie prokuratúry na nadriadenej prokuratúre... V súčasnosti je tento postup upravený príkazom generálneho prokurátora SR por. č. 11/2019 zo dňa 28.11.2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v trestnom konaní, s účinnosťou*

odo dňa 01.01.2020 /vrátane prechodného ustanovenia vzťahujúceho sa na podania doručené odo dňa 01.05.2019/...“.

10. Okresná prokuratúra vo svojom vyjadrení tiež uviedla, že sťažovateľ v procesnom postavení poškodenej strany mal k dispozícii aj ďalší prostriedok nápravy, a to podľa § 64 Trestného poriadku o navrátení lehoty.

11. Sťažovateľ na vyjadrenie okresnej prokuratúry zareagoval podaním doručeným ústavnému súdu 18. mája 2020. Zdôraznil, že „svoju právomoc ústavný súd už posúdil pri predbežnom prerokovaní veci s kladným výsledkom. Pokiaľ však prokuratúra označuje za pre sťažovateľa dostupný prostriedok nápravy príkaz generálneho prokurátora č. 6/2017, a ďalší č. 11/2019, na základe ktorých mohlo dôjsť k preskúmaniu postupu prokuratúry, tak uvádzame, že tieto v čase podania ústavnej sťažnosti netvorili pre sťažovateľa dostupný a účinný prostriedok nápravy, z dôvodu, že ide o služobné interné predpisy prokuratúry, ktoré sa nepovažujú za všeobecne známe či záväzné, rovnako tak v rozhodnom čase žiadny z označených služobných príkazov nebol účinný (príkaz GP č. 6/2017 už neplatil a príkaz GP č. 11/2019 ešte neplatil)“.

12. Bez vyžiadania ústavného súdu mu prvá námestníčka generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 3. júla 2020 doručila vyjadrenie, v ktorom informovala, že Generálna prokuratúra Slovenskej republiky eviduje rozdielnosť právnych názorov senátov ústavného súdu k otázke povahy žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, a preto poukázala „na potrebu zjednotenia doterajšej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu...“. Argumentovala v prospech záveru, podľa ktorého žiadosť podľa príkazov generálneho prokurátora predstavuje prostriedok nápravy sťažovateľových práv, ktorých porušenie namieta.

13. Sťažovateľ zaujal k vyjadreniu generálnej prokuratúry nesúhlasné stanovisko, keďže „účinný prostriedok nápravy musí napĺňať požiadavku legality, v opačnom prípade nenapĺňa na strane dotknutej osoby ani minimálnu garanciu právnej istoty jeho existencie, resp. aplikácie“.

IV.

Nepripustnosť ústavnej sťažnosti

14. Pokiaľ ide o obranu okresnej prokuratúry založenú na právnom názore, podľa ktorého sťažovateľ mal vo vzťahu k napadnutému uzneseniu k dispozícii prostriedok nápravy – žiadosť o navrátenie lehoty podľa § 64 Trestného poriadku, s týmto sa ústavný súd stotožňuje.

15. Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku ak obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty. O navrátenie lehoty môže oprávnená osoba požiadať do troch dní od odpadnutia prekážky. Ak nebol opravný prostriedok ešte podaný, je potrebné ho so žiadosťou spojiť. Ak ide o odvolanie proti rozsudku, možno odvolanie odôvodniť ešte v lehote ôsmich dní od doručenia uznesenia o povolení navrátenia lehoty.

16. Podľa § 64 ods. 2 Trestného poriadku ak bol opravný prostriedok už zamietnutý ako omeškaný, zruší orgán pri povolení navrátenia lehoty i svoje rozhodnutie o zamietnutí opravného prostriedku.

17. Podľa § 64 ods. 3 Trestného poriadku ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú primerane aj vtedy, ak sa ukáže, že lehota na podanie opravného prostriedku, ktorý bol zamietnutý ako omeškaný, zmeškaná nebola.

18. Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresnej prokuratúry k právnomu prostriedku regulovanému v § 64 Trestného poriadku iba uviedol, že nemal dôvod žiadať o navrátenie lehoty, pretože podal opravný prostriedok riadne a včas. Pri tomto argumente ale neprihliadol na pravidlo zakotvené v § 64 ods. 3 Trestného poriadku. Ak teda sťažovateľ tvrdí a aj preukazuje, že nebola zmeškaná lehota na podanie sťažnosti podľa Trestného poriadku, ktorá bola zamietnutá ako podaná oneskorene, mal možnosť využiť právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon (§ 64 Trestného poriadku) na ochranu jeho základných práv a slobôd, čo však neurobil. Zároveň je potrebné podotknúť, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že uvedený právny prostriedok nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa [§ 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

19. Druhou otázkou nastoľujúcou pochybnosti o prípustnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá sa po jej prijatí na ďalšie konania stala medzi účastníkmi konania spornou a ktorá spočívala v subsumovateľnosti žiadostí podľa príkazov generálneho prokurátora pod hypotézu § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nebolo nevyhnutné sa zaoberať. Bez ohľadu na to, aký decízny postoj k uvedenej otázke by ústavný súd zaujal, musel by ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nevyčerpanie prostriedku nápravy poskytovaného sťažovateľovi § 64 Trestného poriadku. V okolnostiach sťažovateľovej veci tak predmetný problém nestál v pozícii podstatnej otázky súvisiacej s poskytovaním súdnej ochrany, na ktorú je súd (v tomto prípade ústavný súd) v záujme rešpektovania základného práva na súdnu ochranu povinný odpovedať. Z identických dôvodov nebolo potrebné v súdnej veci využiť ani postup predpokladaný § 13 zákona o ústavnom súde, na ktorý vyzývala generálna prokuratúra.

20. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, rozhodol ústavný súd uznesením o odmietnutí ústavnej sťažnosti. Uvedené vyplýva z dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorej je odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021). Keďže ústavný súd po analýze veci vykonanej na základe vyjadrení účastníkov konania po prijatí sťažovateľovho návrhu na ďalšie konanie zistil, že existuje dôvod podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavnú sťažnosť v celom rozsahu odmietol ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu